भारतीय पृथ्वि विज्ञान मंत्रालय, भारतीय हवामान शास्त्र विभाग आणि

डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली सहयोगीत

ग्रामिण कृषि मौसम सेवा

उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग

हवामान पूर्वानुमान कृषि सल्ला पत्रक - सिंधुदुर्ग

कालावधी (दिनांक १०.०२.२०२१ ते १४.०२.२०२१)

अंक १२/२०२१							दिनांक ०९.०२.२०२१		कालावधी ५ दिवस				
मागील आठवड्यातील हवामान घटकांची प्रत्यक्ष नोंद (०२/०२/२०२१ ते ०८/०२/२०२१ पर्यंत)							हवामानाचे घटक		पुढील पाच दिवसांचे हवामान घटकांचे पुर्वानुमान (वैधता १०.०२.२०२१ ते १४.०२.२०२१ पर्यंत)				
०२/०२	०३/०२	०४/०२	०५/०२	०६/०२	०७/०२	०८/०२	दिनांक		१०/०२	११/०२	१२/०२	१३/०२	१४/०२
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मि. मी)		०	०	०	०	०
३५.०	३५.०	३५.०	३५.०	३५.०	३६.०	३६.०	कमाल तापमान (अं. से)		३७	३८	३८	३७	३७
१६.०	१६.०	१६.०	१६.०	१६.०	१५.०	१५.०	किमान तापमान (अं. से)		१६	१७	१८	१७	१७
निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	सकाळ	मेघाच्छादन (ऑक्टा.)	०	३	३	१	०
निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	निरभ्र	दुपार						
९१	९०	९०	९०	९१	८५	८५	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता(%)		६०	६२	६२	६१	६२
४४	४१	४२	४२	३७	३४	४२	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		४६	४६	४९	५०	५५
०.९	१.१	१.१	०.८	०.७	१.०	०.७	वा-याचा वेग (कि.मी/तास)		००७	००७	००४	००५	००३
स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	सकाळ	वा-याची दिशा	ईशान्ये कडे	पुर्वे कडे	पुर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पुर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पुर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे
पुर्वोत्तर/ आग्नेय कडे	पश्चिमोत्तर/ नैऋत्ये कडे	पश्चिमोत्तर/ नैऋत्ये कडे	पश्चिमोत्तर/ नैऋत्ये कडे	पुर्वोत्तर/ आग्नेय कडे	पुर्वोत्तर/ आग्नेय कडे	पुर्वोत्तर/ आग्नेय कडे	दुपार						

मागील वर्षातील (२०२०) पर्जन्य (मि. मी)	१/०१/२०२१ पासुनचे पर्जन्य (मि. मी)	१/०६/२०२१ पासुनचे पर्जन्य (मि. मी)	मागील आठवड्यातील पर्जन्य (मि.मी)
४८६०.०	११.६	०.०	०.०

पुढील ५ दिवसाच्या हवामानाची सामान्य स्थिती	सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये पुढील पाच दिवसामध्ये दिनांक १० ते १४ फेब्रुवारी, २०२१ या कालावधी दरम्यान पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे त्याचबरोबर कमाल व किमान तापमानात ब-याच अंशी वाढ होऊन मात्र आद्रतेमध्ये घट होण्याची शक्यता असून हवामान कोरडे व मुख्यत्वे निरभ्र राहण्याची शक्यता आहे. असा अंदाज प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्याकडून वर्तविण्यात आला आहे.
इशारा	सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये पुढील पाच दिवसासाठी प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्या कडून पर्जन्यासंबधी कोणताही ईशारा देण्यात आलेला नाही.
सर्वसाधारण कृषि सल्ला	येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता आंब्यामध्ये फळधारणा झालेल्या ठिकाणी कोवळ्या फळांची गळ होण्याची शक्यता आहे. तरी फळगळ टाळुन उत्पन्न वाढविण्यासाठी व फळांची प्रत सुधारण्यासाठी फळे वाटाणा, गोटी व सुपारीच्या आकाराची असतांना १ टक्का पोटॅशियम नायट्रेटची तीन वेळा फवारणी करावी.
संक्षिप्त संदेश सल्ला	फळधारणा झालेल्या आंबा पिकास विस्तारानुसार प्रति झाड १५०-२०० लि.पाणी १५ दिवसाच्या अंतराने द्यावे.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

पिकाचे नाव	पिकाची अवस्था	पिक निहाय कृषि सल्ला
आंबा	फुलोरा ते फळधारणा	येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता पाण्याची उपलब्धता असल्यास फळधारणा झालेल्या झाडांना विस्तारानुसार प्रती झाड १५०-२०० लि. पाणी १५ दिवसांच्या अंतराने द्यावे. बाष्पीभवन कमी करण्यासाठी जांभा जमिनीमधील आंबा कलमांना गवताचे आच्छादन द्यावे. थंडीमुळे नविन येणारा मोहोर टाळण्यासाठी जिब्रेलिक ॲसिड ५० पीपीएम (१ ग्रॅम २० लिटर पाण्यात मिसळून) फवारणी प्रथम पुर्ण मोहोर उमललेला असताना व नंतर मोहोरीच्या आकाराची फळे झाल्यावर संपुर्ण झाडावर करावी. जिब्रेलिक ॲसिडची पावडर पाण्यात अविद्राव्य असल्याने प्रथमतः थोडया अल्कोहोलमध्ये विरघळवून नंतर पाण्यात मिसळावी. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता आंब्यामध्ये फळधारणा झालेल्या ठिकाणी कोवळ्या फळांची गळ होण्याची शक्यता आहे. तरी फळगळ टाळुन उत्पन्न वाढविण्यासाठी व फळांची प्रत सुधारण्यासाठी फळे वाटाणा, गोटी व सुपारीच्या आकाराची असतांना १ टक्का पोटॅशियम नायट्रेटची तीन वेळा फवारणी करावी. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता आंब्यामध्ये फळधारणा झालेल्या ठिकाणी कोवळ्या फळांची गळ होण्याची शक्यता आहे, ज्या ठिकाणी फळगळ आढळुन आलेली आहे अशा ठिकाणी चौथ्या ते सहाव्या फवारणीपासून २ टक्के युरीया (२० ग्रॅम युरीया/लि. पाणी) किटकनाशकाच्या द्रावणात मिसळुन फवारावे. जिल्हयामध्ये काही ठिकाणी आंबा पिक फुलोरा अवस्थेत आहे. तरी आंबा बागायतदारांनी तुडतुडे, बोंगे खाणा-या अळया व भुरी रोगाचा प्रादुर्भावापासुन दक्ष राहण्याची आवश्यकता आहे. आवश्यकता असल्यास त्यांच्या नियंत्रणासाठी २० टक्के क्विनॉलफॉस २० मि.ली. किंवा २० टक्के कार्बारिल पा.मि.भु. २० ग्रॅम किंवा ५० टक्के प्राफेनोफॉस १० मिली + कार्बेन्डेझिम १० ग्रॅम किंवा ८० टक्के पाण्यात मिसळणारे गंधक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून संपूर्ण झाडावर फवारणी करावी. विदयापीठाच्या शिफारशीनुसार मोहोरलेल्या झाडांना फळगळ कमी होऊन चांगली फळधारणा होण्यासाठी आम्रशक्ती या विद्राव्य अन्नद्रव्याची १ लि. प्रती १९ लि. पाणी याप्रमाणात फवारणी करावी. सदर १९ लि. द्रावण हे चार मोहोरलेल्या झाडांसाठी वापरावे. दुसरी व तिसरी फवारणी फळे वाटाणा व गोटी आकारची असतांना करावी. आंबा मोहोरावर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव आढ़ळुन आल्यास नियंत्रणासाठी आवश्यकतेनुसार १% कार्बेन्डाझीम (१० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात) या बुरशिनाशकाची फवारणी घ्यावी.
काजु	फळधारणा	सध्यपरिस्थितीत काजु पिक हे फळधारणेच्या अवस्थेत आहे. तरी काजुवरील बोंड व बी पोखरणा-या अळींच्या नियंत्रणासाठी

		डायक्लोरोव्हॉस ७६% प्रवाही १० मिलि प्रती १० लिटर पाण्यातुन फवारावे. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता काजुच्या मोठया लागत्या कलमांना १५ दिवसाच्या अंतराने १५० - २०० लीटर पाणी प्रति कलम याप्रमाणे द्यावे. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता नवीन लागवड केलेल्या कलमांना पहिल्या २ वर्षात उन्हाळयात ८ दिवसांच्या अंतराने ३० ली. पाणी प्रति कलम याप्रमाणे द्यावे.
नारळ	फळधारणा	येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता नारळ बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. नारळावरील सोंडया भुंगा या किडीच्या नियंत्रणासाठी भुंग्याने पाडलेली भोके १० टक्के कार्बारील भुकटी व वाळूने बुजवून घ्यावीत. तसेच खोडावर १ मिटर उंचीवर गिरमिटच्या सहाय्याने १५ ते २० से.मी. खोल तिरपे भोक पाडून त्यामध्ये २० मि.ली. ३६ टक्के प्रवाही मोनोक्रोटोफॉस नरसाळयाच्या सहाय्याने ओतावे आणि भोक सिमेंटच्या सहाय्याने बंद करावे.
सुपारी	फळधारणा	येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता सुपारी बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
वायंगणी भात	फुटवे फुटण्याची अवस्था	येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता पुर्नलागवड केलेल्या उन्हाळी भात शेतामध्ये सुरुवातीचे ८ ते १० दिवस पाण्याची पातळी २ ते ३ से.मी. ठेवावी. त्यानंतर ५ से.मी. पर्यंत वाढवावी. भात पिकातील तण नियंत्रण करावे. लावणीनंतर एक महिना झालेल्या भात पिकास ४० कि. ग्रॅम प्रती हेक्टर (८७ कि.ग्रॅ. युरीया) याप्रमाणे नत्राचा पहिला हप्ता द्यावा. भातावर करपा रोगाचा प्रादुर्भाव आढ्ळुन आल्यास ट्रायसायक्लॅझोल १० ग्रम किंवा आयसोप्रोथिऑलेन १० मिलि प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळुन फवारावे. भातावर पाने गुंडाळ्णारी अळीचा प्रादुर्भाव आढळल्यास नियंत्रणासाठी २५% प्रवाही क्विनॉलफॉस २ लिटर किंवा ट्रायझोफॉस ४०% प्रवाही ६२५ मिली किंवा लॅमडासायहॅलोथ्रिन ५% प्रवाही २५० मिली प्रति ५०० लिटर पाण्यामध्ये मिसळुन एक हेक्टर क्षेत्रावरती फवारावे.
भुईमुग	फुलोरा अवस्था	भुईमुगाचे पीक एक महिन्याचे होऊन त्यास फुले येण्यास सुरुवात झाली असल्यास त्यात निंदणी करुन भर देण्याचे काम हाती घेण्यात यावे. त्यासाठी विद्यापीठाने विकसीत केलेल्या “स्वस्तीक” या भरणी अवजाराचा वापर करावा. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता भुईमुग पिकाच्या वाढीच्या कालावधीमध्ये पाण्याच्या दोन पाळ्यातील अंतर १५ ते २० दिवस ठेवावे.
कुळीथ	फुलोरा ते शेंगा अवस्था	अंगओलीत असल्यास कुळीथाला पाण्याची गरज नसते. परंतु ओलावा कमी असलेल्या जमिनीमध्ये पिकाला फुलो-यात असताना आणि शेंगा पोसण्याच्या काळात पाण्याच्या २ पाळ्या द्याव्यात. गरजेपेक्षा जास्त पाणी दिल्यास पिक फुलो-यात न येता फक्त शाखिय वाढ होत राहते. यासाठी पाण्याचा अति वापर टाळावा. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता व सद्यस्थितीत कुळीथ पिक हे फुलोरा अवस्थेत असल्याने पिकास पाण्याची पहीली पाळी द्यावी, गरजेपेक्षा जास्त पाणी देऊ नये.
चवळी	फुलोरा ते शेंगा अवस्था	अंगओलीत असल्यास चवळी पिकाला पाण्याची गरज नसते. परंतु ओलावा कमी असलेल्या जमिनीमध्ये पिकाला फुलो-यात असताना आणि शेंगा पोसण्याच्या काळात पाण्याच्या २ पाळ्या द्याव्यात. गरजेपेक्षा जास्त पाणी दिल्यास पिक फुलो-यात न येता फक्त शाखिय वाढ होत राहते. यासाठी पाण्याचा अति वापर टाळावा. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता व सद्यस्थितीत चवळी पिक हे फुलोरा अवस्थेत असल्याने पिकास पाण्याची पहीली पाळी द्यावी, गरजेपेक्षा जास्त पाणी देऊ नये.
कडवा वाल	फुलोरा ते शेंगा अवस्था	पिक फुलो-यात आल्यावर शेंगा पोखरणा-या अळीच्या नियंत्रणासाठी मॅलॅथिऑन २ मिली प्रती लिटर पाण्यात मिसळुन फवारावे. वाल पिकास पिकाच्या वाढीच्या सर्व अवस्थांमध्ये जमिनीमध्ये ओलावा असणे आवश्यक आहे. पिकाला फुलो-यात असताना आणि दाणे भरण्याच्या काळात पाण्याच्या २ पाळ्या द्याव्यात. ज्यादा पाण्यामुळे वालाची शाखिय वाढ होते व उत्पन्न घटते. येत्या ५ दिवसांमध्ये कमाल तापमानात वाढ व आद्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता व सद्यस्थितीत कडवा वाल पिक हे फुलोरा अवस्थेत असल्याने पिकास पाण्याची पहीली पाळी द्यावी, गरजेपेक्षा जास्त पाणी देऊ नये.
मिरची	फुलोरा ते फळधारणा	मिरचीवर बोकड्या किंवा चुरडा मुरडा रोगाचा प्रादुर्भाव आढळुन आल्यास रोग नियंत्रणासाठी व रोगकारक किडींच्या उदा. फुलकिडे व पाढरी माशींच्या नियंत्रणासाठी लागवडीनंतर १५ दिवसांनी फोरेट १० कि./हे. द्यावे तसेच डायमिथोएट ३०% प्रवाही १ मिली + गंधक २ ग्रम किंवा मॅन्कोझेब २ ग्रम प्रती लिटर पाण्यात मिसळुन पुर्नलागवडीनंतर १० ते १५ दिवसांच्या अंतराने फवारावे.
दुभती जनावरे	-	रात्रीच्या वेळी किमान तापमानात घट होत असल्याने जनावरांचे थंडीपासुन योग्य ते संरक्षण करण्यासाठी रात्रीच्या वेळी जनावरांना गोणपाटाचे पांघरुन घालावे.
कुक्कुटपालन	-	थंडीचे प्रमाण वाढत असल्याने कोंबडयांचे थंडीपासून योग्य ते संरक्षण करावे. रात्रीच्यावेळी कोंबडयांचे थंडीपासून संरक्षण करण्यासाठी शेडला बाहेरुन पडदे लावावेत. तसेच पिल्लांना पुरेशी ऊष्णता देण्यासाठी विद्युत दिव्यांची व्यवस्था करावी.

सदर कृषि सल्ला पत्रिका ही डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाच्या, प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले व उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे येथील “ग्रामीण कृषि मौसम सेवा” योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशी वरुन तयार करुन प्रकाशित करण्यात आली.

डॉ. प्रदिप चं. हळदवणेकर सहयोगी अधिष्ठाता तथा नोडल ओफिसर कृषी हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक ग्रामिण कृषि मौसम सेवा उदयानविदया महाविदयालय, मुळदे ०२३६२-२४४२३१	डॉ. यशवंत चं. मुठाळ तांत्रिक अधिकारी कृषी हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक ग्रामिण कृषि मौसम सेवा उदयानविदया महाविदयालय, मुळदे ०२३६२-२४४२३१